

Datum

2020-08-20

Vår referens

Ilona Holmgren

Utredningssekreterare

ilona.holmgren@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om fallpreventionscenter STK-2019-1730

Sammanfattning

John Roslund (M) och Tony Rahm (M) yrkar i en motion att Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten att starta ett gemensamt fallpreventionscenter med Region Skåne. Motionärerna anser det av vikt med samarbete mellan region Skåne och kommunerna för att samordna kompetens i avsikt att minska antalet fallskador i Malmö.

Yttrande finns från Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, de föreslår kommunfullmäktige att motionen anses besvarad.

Stadskontorets förslag är att motionen bör anses besvarad enligt vad som framförs i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser John Roslunds (M) och Tony Rahms (M) motion om att ge Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att starta ett gemensamt fallpreventionscenter med region Skåne, besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om fallpreventionscenter
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200824 Motion av John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om fallpreventionscenter
- Remissvar från hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 200519 § 65 med Särskilt yttrande (C) och muntlig Reservation från (M)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-08-24

Kommunstyrelsen 2020-09-09

Kommunfullmäktige 2020-09-24

Beslutet skickas till

John Roslund (M)

Tony Rahm (M)

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Ärendet

John Roslund (M) och Tony Rahm (M) föreslår för kommunfullmäktige i en motion att besluta, att Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten att starta ett gemensamt fallpreventionscenter med Region Skåne.

I motionen skriver motionärerna att fallskador leder till stort lidande för den äldre och till stora kostnader för samhället. Motionärerna lyfter fram vikten av samarbete mellan Region Skåne och kommunen för att samordna kompetens i syfte att minska fallskador i Malmö. De skildrar kostnader för fall, att 25 % av besökare slutar falla efter besök på fallpreventionscenter och gör bedömningen att ett center skulle kunna bli självfinansierat.

Synpunkter har inhämtats från Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden.

Yttrande från remissinstans Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden (HVON)

HVON är positiv till att stärka det samarbete som finns med regionen kring det fallförebyggande arbetet, genom Hälso- och sjukvårdsavtalet och exempelvis i delregional samverkan. Nämndens ansvar för fallprevention begränsas till dess målgrupper. Region Skåne har ett ansvar för hela befolkningen. De skriver att det är viktigt att ta ett helhetsperspektiv för alla kommuner i regionen, så att även de personer som inte tillhör HVON:s ansvarsområde ska omfattas.

Nämnden är positiv till att föra dialog med regionen om hur det gemensamma arbetet kring fallprevention kan utformas i stort, och eventuellt fallpreventionscenter mer specifikt. Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

(M) lämnar muntlig reservation och (C) ett särskilt yttrande.

Bakgrund

Lagstiftning

I hälso- och sjukvårdslag (2017:30) regleras ansvaret för region och kommun. Regionen har ansvar för att planera för hälso- och sjukvård och ska i planeringen och utvecklingen samverka med bl.a. andra vårdgivare.

Samverkansavtal

I lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård regleras just samverkan mellan region och kommuner för patienter som har skrivits ut. Samverkansformer om hälso- och sjukvård mellan Region Skåne och Skånes kommuner finns upprättad i ett avtal för arbetet kring hälsa. Det framgår av vårdsamverkan att parterna ska söka nya gemensamma vårdformer och samtidigt öka de förebyggande insatserna för riskgrupper.

Bland annat ansvarar respektive part för finansieringen av sitt lagstadgade uppdrag.

Ett centralt samverkansorgan med politiker och en delregional samverkansgrupp mellan både tjänstepersoner och politiker bereder ärenden för samverkan.

Styrdokument SKR

I Sveriges kommuner och regioners kongressinriktningsmål (2020 - 2023) framgår att kommuner och regioner tillsammans ska arbeta med Strategi för hälsa. Ett av målen är att minska antalet äldre som drabbas av fallskador (minska antalet fallskador bland individer 80+ år med 10/1 000 invånare). Skriften *Nationell kraftsamling för att minska fall hos äldre* lyfter fram ett antal rekommendationer för att underlätta arbetet på regional och kommunal nivå.

Kommunförbundet Skåne har under många år samlat regionen och kommunerna för samverkan och kunskapsutveckling i det fallförebyggande arbetet.

Nationell inriktning

Regeringen redogör i skrivelsen *Framtidens äldreomsorg – en nationell kvalitetsplan*, för sin syn på äldreomsorgen i Sverige och hur den ska förändras. I det som gäller fall, riktas uppdrag till olika myndigheter.

Livsmedelsverket har fokus på äldres måltider. Socialstyrelsen presenterar statistik, uppmärksammar fallförebyggande åtgärder i kampanjen ”balansera mera” riktad till äldre och har tagit fram utbildningar riktade till personal. Folkhälsomyndigheten följer folkhälsan i Sverige och en av indikatorerna är fallolyckor bland äldre.

Statliga stimulansmedel har över tid bidragit med stöd till kommunernas utvecklingsinsatser.

Internationella exempel

Fallpreventionscenter i t.ex. Norge och Storbritannien kombinerar screening av personer som har fallriskfaktorer med fallförebyggande insatser exempelvis träningsprogram. I Danmark finns nationell rekommendation om systematisk screening av personer +65 år, som besökt akutmottagning efter fall.

Forskning och erfarenheter om fallolyckor

Sårbarhet för fallolyckor ökar med stigande ålder och har samband med bland annat nedsatt syn, nedsatt balans och muskelstyrka, dålig nutrition, läkemedel som påverkar uppmärksamhet, sömn och blodtryck. Andra riskfaktorer kan vara ojämna underlag och dålig belysning i miljön. Preventiva åtgärder är t.ex. förebyggande hembesök, träning och bra måltider.

Fallskador och dödsfall orsakade av fallolyckor är ett stort folkhälsoproblem och den vanligaste anledningen till att äldre skadar sig.

Bland personer över 80 år som vårdats för fallskada i slutenvård finns en högre andel kvinnor.

Trenden över tid är att andelen fallskador minskar bland kvinnor och ökar bland män.

Forskningsresultat visar att fallpreventionsprogram och multistrategiska åtgärder riktad till äldre minskar antalet fall med ca 20–35 %.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret har inte funnit exempel på fallförebyggandecenter i Sverige som sker i samverkan mellan region och kommun. Däremot bedöms frågan viktig och är ett delat ansvar för många.

Olika hälsofrämjande och förebyggande insatser sker i syfte att minska andelen fallolyckor.

Stadskontoret anser att insatser som förhindrar/minskar risk för fallskador och lidande för den enskilde samt minskar vårdbehov med ekonomiska konsekvenser för samhället är viktiga utvecklingsområden.

Stadskontoret uppfattar motionärernas förslag om möjligheten att utreda och starta fallpreventionscenter med region Skåne som en fråga för samverkan i hälso- och sjukvårdsfrågor, ett delat ansvar mellan region och kommun. Utifrån hälso- och sjukvårdsansvaret anser stadskontoret att HVON inte kan ansvara för att utreda denna fråga. Prioriteringar och samverkan om utvecklingsinsatser inom hälso- och sjukvård sker genom det centrala samverkansorganet och i delregionala samverkansgruppen. Stadskontoret förespråkar att frågan om samverkan om åtgärder för att förebygga fallskador lyfts in där.

Stadskontorets förslag

Stadskontoret föreslår att motionen bör anses besvarad med vad som redovisas i ärendet.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Daniel Olsson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör